

Η ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η γνωμοδότηση του Artist Rights Institute για τα Πνευματικά Δικαιώματα και την Τεχνητή Νοημοσύνη

Artist Rights Institute where artists speak

[Home](#) [Breaking News](#) [Blog](#) [Financial Education](#) [Symposium](#)
[Public Policy Filings](#) [Surveys](#)

Never take it for granted that justice will be done.

Artist Rights Institute
where artists speak

Στις αρχές του 2025, το [Βρετανικό Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας](#) οργάνωσε μια [διαβούλευση](#) σχετικά με το πώς η κυβέρνηση μπορεί να διασφαλίσει ότι το νομικό πλαίσιο του Ηνωμένου Βασιλείου για την Τεχνητή Νοημοσύνη και τα πνευματικά δικαιώματα υποστηρίζει εξίσου τις δημιουργικές βιομηχανίες και τον τομέα της Τεχνητής Νοημοσύνης. Ανάμεσα στις γνωμοδοτήσεις που κατατέθηκαν ήταν και αυτή του [Ινστιτούτου για τα Δικαιώματα των Καλλιτεχνών \(Artist Rights Institute\)](#).

Το Ινστιτούτο εδρεύει στο Austin, Texas και ιδρύθηκε το 2023 από τον Δρ. David Lowery του Πανεπιστημίου της Τζόρτζια και τον δικηγόρο Christian L. Castle, ειδικό σε μουσικά θέματα, με σκοπό την προώθηση της μελέτης και της συζήτησης για τα δικαιώματα των καλλιτεχνών. Χορηγεί το ετήσιο Συμπόσιο για τα Δικαιώματα των Καλλιτεχνών, διαχειρίζεται το ιστολόγιο [ArtistRightsWatch.com](#) και συμμετέχει συχνά στον δημόσιο διάλογο για τις πολιτικές που αφορούν τα δικαιώματα των καλλιτεχνών.

Η γνωμοδότηση του ARI (δια χειρός Christian Castle) ξεπερνά την τυπική, νομικοτεχνική υποβολή. Πρόκειται για ένα σχολαστικά δομημένο κατηγορητήριο που λειτουργεί ταυτόχρονα ως ιστορική ανάλυση, νομική πραγματεία και κυρίως ως προειδοποίηση. Είναι το μανιφέστο των δημιουργών απέναντι σε μια συντονισμένη και καλά χρηματοδοτούμενη επίθεση, την οποία παρουσιάζει ως την τελευταία και πιο επικίνδυνη μάχη ενός πολέμου που μαίνεται εδώ και δεκαετίες.

Η κεντρική θέση της γνωμοδότησης είναι πως η προτεινόμενη νομοθετική λύση, δηλαδή η θέσπιση μιας διάταξης για την εξόρυξη κειμένου και δεδομένων (Text and Data Mining), η οποία θα επιτρέπει στους δικαιούχους να δηλώσουν την εξαίρεσή τους (το λεγόμενο “opt-out”), δεν είναι απλώς μια κακή ιδέα - είναι μια παγίδα. Το Ινστιτούτο την παρουσιάζει ως μια δόλια τακτική, σχεδιασμένη για να νομιμοποιήσει αυτό που περιγράφεται ως η “μαζικότερη κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας στην ιστορία της ανθρωπότητας”. Η γνωμοδότηση υποστηρίζει ότι οποιαδήποτε τέτοια λύση θα νομιμοποιούσε αναδρομικά παράνομες πράξεις, θα μετακύλιε το βάρος της προστασίας από τον θύτη στο θύμα, καταστρέφοντας οριστικά την οικονομική και ηθική βάση πάνω στην οποία στηρίζεται το δίκαιο της ανθρωπίνης δημιουργικότητας.

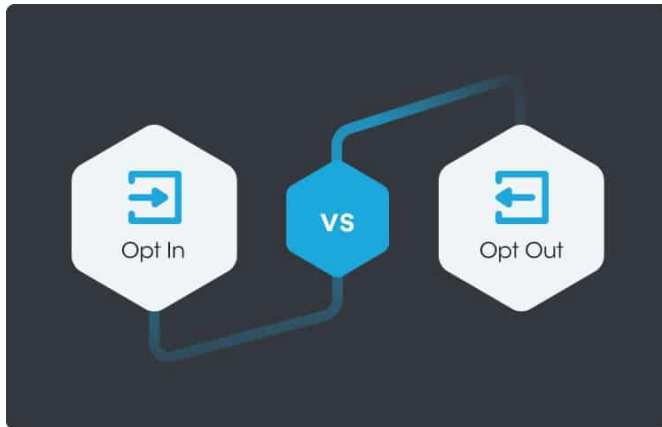
Η κατηγορία αυτή θεμελιώνεται σε τρεις αλληλένδετους πυλώνες:

- **Το Ιστορικό Παράλληλο:** Χρησιμοποιεί την ιστορία της διαδικτυακής πειρατείας, τη φούσκα των .com και τα “Google Books” ως αδιάψευστα τεκμήρια ενός επαναλαμβανόμενου σεναρίου, ενός εγχειρίδιου που οι τεχνολογικοί κολοσσοί εφαρμόζουν ξανά με την ΤΝ.

- **Η Συστηματική Αποδόμηση:** Αναλύει λεπτομερώς γιατί το προτεινόμενο σύστημα “opt-out” είναι νομικά ασύμβατο με τις διεθνείς συνθήκες, τεχνικά ανεφάρμοστο και ηθικά καταδικαστέο.

- **Η Υπέρβαση του Νομικού Πλαισίου:** Μετατοπίζει τη συζήτηση από ένα στενό ζήτημα πνευματικής ιδιοκτησίας σε ένα ευρύτερο πεδίο που αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την οικονομική δικαιοσύνη, την κατανομή του πλούτου και την ίδια τη δομή της κοινωνίας μας.

1. Η Ιστορία Επαναλαμβάνεται - Το Playbook της Silicon Valley

Ας ξεκαθαρίσουμε καταρχάς τις πέτρες του σκανδάλου: “Opt-in” και “opt-out” είναι δυο νέοι όροι που μπήκαν στη ζωή μας με την εξάπλωση της TN στον δημιουργικό κλάδο.

Το “**opt-out**” είναι σαν μια αυτόματη συνδρομή στην οποία κάποιος γράφεται χωρίς να ρωτηθεί. Για παράδειγμα: έστω ότι μια νέα υπηρεσία

μαζεύει όλες τις φωτογραφίες από τα προφίλ στα σόσιαλ για να εκπαιδεύσει ένα μοντέλο TN να ζωγραφίζει ή να αναγνωρίζει. Με το σύστημα “opt-out” (εξαίρεση κατόπιν δήλωσης) **επιτρέπεται** να πάρουν τις φωτογραφίες σου. Η συγκατάθεσή σου τεκμαίρεται από το γεγονός ότι τις έχεις ανεβάσει δημόσια και η σιωπή σου θεωρείται συγκατάθεση. Αν ΔΕΝ θέλεις να χρησιμοποιηθούν, πρέπει ΕΣΥ να κάνεις κάτι. Πρέπει να βρεις την ειδική φόρμα, να αλλάξεις κάποιες ρυθμίσεις ή να στείλεις ένα email: ζητώντας να εξαιρεθείς, του τύπου “Δεν διαθέτω τις φωτογραφίες μου για την εκπαίδευση της μηχανής σας”.

Αντίθετα, με το σύστημα “**opt-in**” (συμμετοχή κατόπιν δήλωσης), **απαγορεύεται** να πάρουν τις φωτογραφίες σου. Η σιωπή σου θεωρείται άρνηση και πρέπει πρώτα να σε ρωτήσουν: «Θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε τις φωτογραφίες σου για να εκπαιδεύσουμε τη μηχανή μας. Συμφωνείς;» Μόνο αν συγκατατεθείς μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν.

Οι καλλιτέχνες θέλουν ένα σύστημα “**opt-in**” (να ζητείται η άδειά τους για την χρήση των έργων τους), ενώ οι τεχνολογικές εταιρίες προτείνουν ένα σύστημα “**opt-out**” (το υλικό είναι ελεύθερο προς χρήση, εκτός αν ο καλλιτέχνης δηλώσει ρητά την αντίρρησή του).

Οι υποστηρικτές της ανάπτυξης της TN ισχυρίζονται ότι, σε αντίθεση με την απλή διανομή περιεχομένου στο διαδίκτυο, η παραγωγική TN αποτελεί μια θεμελιώδη τεχνολογία (foundational technology) με πρωτοφανείς δυνατότητες να επιταχύνει την επιστημονική έρευνα, να βελτιώσει την ιατρική, να αυξήσει την παραγωγικότητα και να λύσει σύνθετα κοινωνικά προβλήματα. Κατ’ αυτούς, η εκπαίδευση αυτών των μοντέλων απαιτεί τεράστιες, πρωτοφανείς ποσότητες δεδομένων, καθιστώντας τα παραδοσιακά μοντέλα αδειοδότησης ανά έργο πρακτικά αναποτελεσματικά. Συνεπώς, είναι

απαραίτητη η δημιουργία ενός νέου νομικού παραδείγματος που να αναγνωρίζει αυτή τη μοναδική φύση, αντί να προσπαθεί να εφαρμόσει κανόνες που σχεδιάστηκαν για μια προηγούμενη τεχνολογική εποχή.

Το ARI χρησιμοποιεί την ιστορική εμπειρία ως προοίμιο του παρόντος. Η σημερινή συμπεριφορά των πλατφορμών TN δεν είναι καινοφανής, αλλά πιστή επανάληψη της στρατηγικής που τους επέτρεψε να κυριαρχήσουν τις προηγούμενες δεκαετίες. Αν διαβάσουμε σωστά το παρελθόν, μπορούμε να προβλέψουμε τις κινήσεις τους σήμερα.

Για το ARI, η πειρατεία στην ταραχώδη περίοδο '95-'00 (όλοι θυμόμαστε τον Napster) δεν ήταν μια ανεξέλεγκτη παρενέργεια της νέας τεχνολογίας του παγκόσμιου ιστού. Ήταν το θεμελιώδες επιχειρηματικό μοντέλο που οδήγησε στην ταχεία υιοθέτηση της ευρυζωνικότητας. Η δωρεάν, παράνομη πρόσβαση σε μουσική, ταινίες και λογισμικό δημιούργησε ζήτηση για γρήγορο διαδίκτυο και προσέλκυσε εκατομμύρια χρήστες στις νέες πλατφόρμες. Η γιγαντιαία μεταφορά αξίας από τους δημιουργούς στους τεχνολογικούς διαμεσολαβητές δημιούργησε τον τεράστιο πλούτο εταιρειών όπως η Google. Αυτός ο πλούτος μετατράπηκε σε πολιτική ισχύ, επιτρέποντάς τους να διαμορφώνουν τη νομοθεσία κατά το δοκούν. Σύμφωνα με το ARI, οι πλατφόρμες αυτές δεν είδαν ποτέ την πειρατεία ως πρόβλημα, αλλά ως ευκαιρία: κάθε κλικ σε ένα πειρατικό περιεχόμενο ήταν ένα data point, μια διαφημιστική προβολή, ένας χρήστης που εθιζόταν στο οικοσύστημά τους.

Η γνωμοδότηση εστιάζει στο project των Google Books, περιγράφοντάς το όχι ως μια ουμανιστική προσπάθεια για τη διάσωση της γνώσης, αλλά μια ψυχρά υπολογισμένη επιχείρηση συλλογής δεδομένων. Η μαζική, χωρίς άδεια, ψηφιοποίηση εκατομμυρίων βιβλίων αποκαλύπτεται, μέσα από την μαρτυρία του George Dyson,¹ ως το πρώτο βήμα για τη δημιουργία των γλωσσικών μοντέλων (LLMs) που κυριαρχούν σήμερα. Ήταν η απόδειξη ότι η στρατηγική “άρπαξε πρώτα, ζήτα συγγνώμη μετά” αποδίδει. Η Google, αφού παραβίασε τα δικαιώματα σε βιομηχανική κλίμακα, ενεπλάκη σε πολυετείς δικαστικές διαμάχες, τις οποίες τελικά κέρδισε εν μέρει, εδραιώνοντας ένα επικίνδυνο προηγούμενο. Η νίκη της Google δεν ήταν απλώς νομική, ήταν και ρητορική: κατάφερε να πείσει πολλούς ότι η πράξη της συνιστούσε δίκαιη και εύλογη χρήση (“fair use”) και ότι εξυπηρετούσε ένα ανώτερο αγαθό - την πρόσβαση στη γνώση. Αυτή ακριβώς την ρητορική χρησιμοποιούν και σήμερα οι εταιρείες TN.

Όσο κι αν η πραγματικότητα είναι συχνά πιο χαοτική, όσο κι αν οι εξελίξεις προκύπτουν από συγκλίνοντα συμφέροντα παρά από ενιαίο, μυστικό σχέδιο, η στρατηγική των εταιρειών είναι υπαρκτή και διαπλέκει ακαδημαϊκούς, ΜΚΟ και κυβερνήσεις. Αν υπάρχει “playbook”, χωρίζεται σε σαφή κεφάλαια-βήματα, τα οποία ακολουθούνται και σήμερα:

- **Η Αρπαγή (The Grab):** Αγνόησε την υπάρχουσα νομοθεσία και σάρωσε μαζικά προστατευόμενο περιεχόμενο, με δικαιολογία την καινοτομία.

- **Η Προπαγάνδα (The Propaganda):** Χρηματοδότησε ακαδημαϊκές μελέτες, δεξαμενές σκέψης και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς για να δημιουργήσεις ένα αφήγημα που παρουσιάζει την παραβίαση ως πρόοδο και ως όφελος για την ανθρωπότητα.

- **Η Νομική Μάχη (The Litigation):** Χρησιμοποίησε την σωρευμένη οικονομική σου δύναμη για να εξαντλήσεις τους αντιπάλους σου σε πολυδάπανες δικαστικές μάχες.

- **Η Νομοθετική Λύση (The Legislative “Fix”):** Παρουσίασε τις δικαστικές μάχες ως απόδειξη ασαφούς και παρωχημένου νόμου και ζήτη “εκσυγχρονισμό” που στην πραγματικότητα είναι ένα νέο “ασφαλές λιμάνι” που νομιμοποιεί αναδρομικά την αρχική υφαρπαγή. Η γνωμοδότηση ισχυρίζεται ότι η διαβούλευση για την εξαίρεση εξόρυξης είναι ακριβώς το τέταρτο βήμα αυτού του σχεδίου.

2. Η παγίδα του Opt-Out

Οι υποστηρικτές της εξαίρεσης παρουσιάζουν το μοντέλο opt-out ως έναν αναγκαίο και πραγματιστικό συμβιβασμό. Υποστηρίζουν ότι ένα αυστηρό καθεστώς προηγούμενης άδειας (opt-in) θα ισοδυναμούσε με de facto απαγόρευση της ανάπτυξης μεγάλης κλίμακας μοντέλων TN, οδηγώντας σε τεχνολογική και οικονομική υστέρηση την Ευρώπη έναντι των ΗΠΑ και της Κίνας. Το opt-out, κατά την άποψή τους, επιτυγχάνει μια δύσκολη ισορροπία: από τη μία, σέβεται την κυριαρχία του δικαιούχου, δίνοντάς του ρητά τη δυνατότητα να απαγορεύσει τη χρήση, ενώ από την άλλη, επιτρέπει στην καινοτομία να προχωρήσει για το περιεχόμενο του οποίου οι δημιουργοί δεν έχουν εκφράσει αντίρρηση. Παραδέχονται ότι τα τεχνικά μέσα δεν είναι τέλεια, αλλά τα βλέπουν ως μια αφετηρία για την ανάπτυξη καλύτερων, βιομηχανικών προτύπων στο μέλλον. Για το ARI, αυτή η προτεινόμενη λύση είναι αδιέξοδη και καταστροφική.

Το **νομικό επιχείρημα** είναι οξύ και απόλυτο. Ένα σύστημα opt-out, όπου ο δημιουργός πρέπει να κάνει κάτι για να εμποδίσει τη χρήση του έργου του, αποτελεί “διατύπωση” (formality) κατά την έννοια του νόμου. Η Σύμβαση της Βέρνης, ο ακρογωνιαίος λίθος του διεθνούς δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, στο Άρθρο 5 (2) είναι κατηγορηματική: η προστασία είναι αυτόματη και δεν μπορεί να εξαρτάται από καμία διατύπωση (όπως η καταχώρηση, η σήμανση κ.λπ.). Το opt-out αντιστρέφει τη θεμελιώδη λογική του νόμου: αντί η χρήση να απαιτεί άδεια (permission-based, opt-in), η προστασία απαιτεί δράση (action-based, opt-out). Αυτό δεν είναι απλώς μια τεχνική λεπτομέρεια, αλλά μια ανατροπή παγιωμένης νομικής αρχής. Η προτεινόμενη λύση παραβιάζει διεθνείς συνθήκες, που την καθιστούν όχι απλώς κακή πολιτική, αλλά και παράνομη.

Τεχνικά μέσα, όπως μηχαναναγνώσιμοι κώδικες, δεν μπορούν να λύσουν το πρόβλημα. Το “robots.txt” είναι το τέλειο παράδειγμα απλοϊκής, αναξιόπιστης και εύκολα παρακάμψιμης τεχνολογίας. Η λεπτομερής λίστα των τεχνικών αδυναμιών (κακόβουλοι ανιχνευτές, λάθη στη σύνταξη, αδυναμία κάλυψης δυναμικού περιεχομένου, παράκαμψη μέσω cache) δεν είναι απλώς μια τεχνική ανάλυση. Αποδεικνύει ότι η όλη ιδέα βασίζεται σε μια ψευδαίσθηση ελέγχου.

Το κεντρικό σημείο εδώ είναι υπαρξιακό: οι αστοχίες του “robots.txt” στο παρελθόν σήμαιναν απλώς ότι μια σελίδα εμφανιζόταν στα αποτελέσματα αναζήτησης. Η ίδια αστοχία στην εποχή της TN σημαίνει ότι το έργο ενός δημιουργού χρησιμοποιείται για την εκπαίδευση ενός συστήματος που μπορεί να τον καταστήσει άνεργο. Η κλίμακα της ζημίας είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη.

“OPT-OUT SCHEMES IN GENERATIVE AI ARE NOT ONLY EGREGIOUSLY UNFAIR TO RIGHTS HOLDERS – THEY SIMPLY DO NOT WORK. THEY GIVE RIGHTS HOLDERS THE ILLUSION OF CONTROL OVER HOW THEIR WORKS ARE USED; NOTHING MORE.”

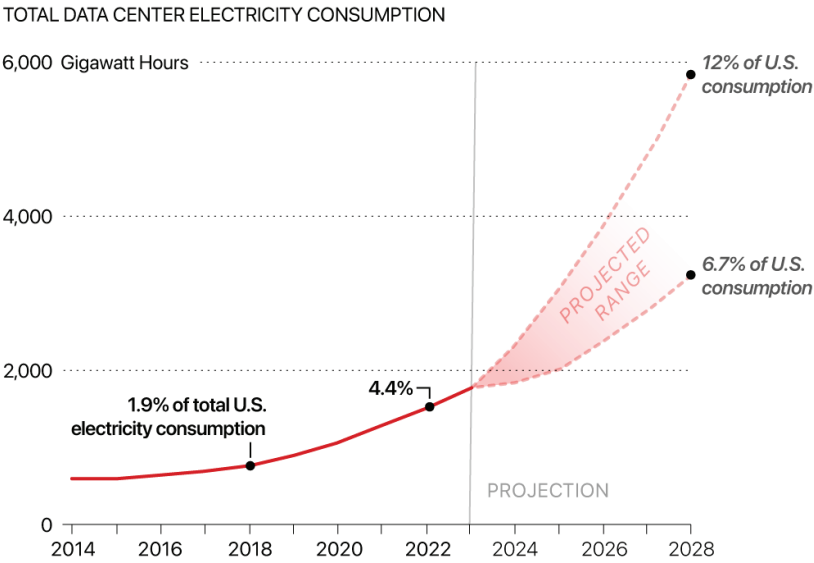
Τέλος, **η ασυμμετρία της δύναμης** κάνει το σύστημα opt-out επιτομή της αδικίας. Είναι σχεδιασμένο από τους ισχυρούς για τους ισχυρούς. Οι πάμπλουτες πλατφόρμες, αυτές που κερδίζουν από την εκμετάλλευση, δεν έχουν καμία υποχρέωση. Αντίθετα, ο μεμονωμένος καλλιτέχνης, ο συγγραφέας, ο φωτογράφος, ο μουσικός, επιβαρύνεται με το κόστος, τον χρόνο και την τεχνική πολυπλοκότητα της αυτοπροστασίας. Πρόκειται για ένα σενάριο όπου το θύμα χτίζει μόνο το κελί που θα το προστατεύσει από τον θηρευτή, ενώ ο θηρευτής περιφέρεται ελεύθερος. Αυτή η θεμελιώδης ανισορροπία είναι όχι μόνο άδικη, αλλά και απόδειξη κακής πίστης.

3. Πέρα από τη Νομοθεσία

Για τους υποστηρικτές της, η ΤΝ δεν αποτελεί απλώς έναν ακόμη τομέα, αλλά έναν “πολλαπλασιαστική παραγωγικότητας” που θα ωφελήσει όλες τις βιομηχανίες, από τη μεταποίηση και τη γεωργία μέχρι τις υπηρεσίες και την υγεία. Τα οφέλη δεν θα περιοριστούν στις ίδιες τις εταιρείες ΤΝ, αλλά θα διαχυθούν σε ολόκληρη την οικονομία, δημιουργώντας νέες αγορές, νέες θέσεις εργασίας (ενώ κάποιες άλλες θα αλλάξουν μορφή) και βελτιώνοντας την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της χώρας που την αγκαλιάζει. Η επένδυση σε υποδομές ΤΝ δεν πρέπει να θεωρείται επιδότηση, αλλά στρατηγική εθνική επένδυση προς το μέλλον.

Από τη μεριά του, το Ινστιτούτο συνδέει άμεσα την ΤΝ με κερδοσκοπικές φούσκες όπως του .com. Η ίδρυση κέντρων δεδομένων ΤΝ στο Όρεγκον λειτουργεί ως μια μικρογραφία του τι θα επακολουθήσει σε παγκόσμια κλίμακα: οι τοπικές κοινωνίες και οι φορολογούμενοι θα κληθούν να επιδοτήσουν τις τεράστιες ανάγκες της ΤΝ σε υποδομές και ενέργεια, ενώ τα κέρδη και ο έλεγχος θα συγκεντρώνονται στα χέρια λίγων. Η φράση “Κοινωνικοποίηση του Κόστους, Ιδιωτικοποίηση των Κερδών” δεν είναι απλώς ένα σύνθημα, αλλά ο πυρήνας της οικονομικής κριτικής του ARI. Υποστηρίζει ότι η “καινοτομία” της ΤΝ, όπως παρουσιάζεται, δεν είναι παρά ένα όχημα για μια από τις μεγαλύτερες μεταφορές πλούτου στην ιστορία, από τη δημιουργική τάξη και τους φορολογούμενους προς την τεχνολογική ολιγαρχία.

Data centers claiming a larger share of power use

Source: 2024 United States Data Center Energy Usage Report, Lawrence Berkeley National Laboratory & the West

Επιπλέον, το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν είναι ένας στυγνός, εμπορικός κανονισμός. Είναι η νομική έκφραση ενός θεμελιώδους ανθρωπίνου δικαιώματος, όπως αυτό κατοχυρώνεται στην Οικουμενική Διακήρυξη: το δικαίωμα του δημιουργού στα ηθικά και υλικά οφέλη του πνευματικού του μόχθου. Η επίθεση στα πνευματικά δικαιώματα είναι επίθεση στα ανθρώπινα δικαιώματα, και ενέχει ένα ηθικό βάρος που ξεπερνά τις τεχνικές λεπτομέρειες και τις οικονομικές αναλύσεις κόστους - οφέλους.

Επομένως, αν τα αστικά ένδικα μέσα είναι άχρηστα λόγω της οικονομικής ανισότητας, ίσως η ποινικοποίηση της μαζικής παραβίασης είναι η ύστατη απάντηση. Η αναλογία είναι απλή και ισχυρή: γιατί η κλοπή ενός αυτοκινήτου διώκεται ποινικά από το κράτος, ενώ η κλοπή του έργου της ζωής ενός ανθρώπου επαφίεται στην οικονομική του δυνατότητα να κινηθεί νομικά; Φυσικά το ποινικό δίκαιο απαιτεί υψηλό βαθμό δόλου (*mens rea*), εξαιρετικά δύσκολο να αποδειχθεί σε περίπλοκες εταιρικές δομές. Ωστόσο η πρόταση του ARI για φυλάκιση, απαγόρευση επιχειρηματικής δραστηριότητας και τιμωρητικές αποζημιώσεις που καθιστούν την παραβίαση οικονομικά ασύμφορη, βασίζεται σε μια κυνική παραδοχή: ο μόνος τρόπος να αλλάξει η συμπεριφορά αυτών των εταιριών είναι όταν ο φόβος της τιμωρίας είναι ξεπερνά το όφελος της παρανομίας.

4. Τεχνολογική καινοτομία και Πνευματική Ιδιοκτησία Η χρυσή τομή

Η γνωμοδότηση του Artist Rights Institute θέτει το δίλημμα με τους πιο απόλυτους όρους: πολιτισμός ή βαρβαρότητα, άνθρωπος ή μηχανή. Η τελική του θέση είναι ότι το παιχνίδι είναι ήδη στημένο, η παραβίαση έχει ήδη συμβεί και συνεχίζεται σε ασύλληπτη κλίμακα. Κάθε καθυστέρηση, κάθε συζήτηση για “λύσεις” που δεν αντιμετωπίζουν αυτή την πρωταρχική αμαρτία, απλώς δίνει χρόνο στον αντίπαλο να εδραιώσει τη θέση του.

Οι θεμελιώδεις ανισορροπίες ισχύος, η ιστορική συνέχεια των στρατηγικών εκμετάλλευσης και η υπαρξιακή απειλή που αντιμετωπίζει η ανθρώπινη δημιουργικότητα εάν αφεθεί απροστάτευτη είναι αδιαμφισβήτητες. Από την άλλη πλευρά, το όραμα για την TN ως μοχλό προόδου και ευημερίας δεν μπορεί να απορριφθεί συλλήβδην ως απλή προπαγάνδα. Η τεχνολογία πράγματι διαθέτει τεράστιες δυνατότητες. Η πρόκληση για τη σύγχρονη νομοθεσία είναι τιτάνια: καλείται να σχεδιάσει ένα πλαίσιο που δεν θα επιλέξει νικητή μεταξύ της “δημιουργικότητας” και της “καινοτομίας”, αλλά θα αναγνωρίσει και τα δύο ως θεμελιώδη κοινωνικά αγαθά. Θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι δημιουργοί θα έχουν τον έλεγχο και θα αμείβονται δίκαια για τη συμβολή τους, χωρίς όμως να εμποδίζεται η έρευνα και η ανάπτυξη που θα μπορούσαν να ωφελήσουν την κοινωνία στο σύνολό της. Η τελική λύση, πιθανότατα, δεν θα είναι ούτε η απόλυτη απαγόρευση, ούτε η ανεξέλεγκτη ελευθερία, αλλά μια νέα, σύνθετη κοινωνική συνθήκη για την ψηφιακή εποχή.

Σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την επικείμενη αλλαγή στη νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων, περισσότεροι από 1000 κορυφαίοι μουσικοί, συνθέτες και τραγουδιστές κυκλοφόρησαν ένα «σιωπηλό» άλμπουμ.

[1] Όπως παρατήρησε ο ιστορικός τεχνολογίας George Dyson το 2005, μετά από μια επίσκεψη στο Googleplex κατά τη διάρκεια της ψηφιοποίησης των Google Books: «Δεν σαρώνουμε όλα αυτά τα βιβλία για να τα διαβάσουν οι άνθρωποι», εξήγησε ένας από τους οικοδεσπότες μου μετά την ομιλία μου. «Τα σαρώνουμε για να διαβαστούν από την TN». George Dyson, **Turing's Cathedral** (23 Οκτωβρίου 2005)